

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Štev. 187. Leto XII.

Maribor, petek 19. avgusta 1938

Cena 1 din

Pravo ozadje sudetskega vprašanja

Henleinovci hočejo češkoslovaški brezpogojno vsiliti svojo voljo — Pričetek intervencije lorda Runcimana — Mnenje pariškega tiska

NAPET POLOŽAJ V PRAGI

PRAGA, 19. avgusta. Način, kako so zastopniki sudetskih Nemcev odbili v celoti predloge praške vlade za sporazum in njihovo postopanje pri pogajanjih, povzročajo tu in v ostali Evropi vedno bolj pesimistično presojanje položaja. Kakor je znano, so zastopniki sudetskih Nemcev razpravljali z ministrskim predsednikom dr. Hodžo doslej ob navzočnosti parlamentarnega odbora šestorice. Pri zadnjem sestanku v torek so pa zahtevali, da se zastopniki čeških vladnih strank odstranijo, ker sicer oni odidejo. Zaradi te zahteve je nastal napet položaj, ki se je razčistil šele na posredovanju lorda Runcimana. Člani šestorice so se nazadnje res odstranili.

IZSILJEVANJE SUDETSKIH NEMCEV

Ton, v katerem so govorili nemški delegati, zlasti glavni njihov govornik poslanec Kundt, je edinstven in dokazuje neverjetno prepotentnost in aroganco. Kundt je v imenu Nemcev načrt vlade v celoti odklonil in grozil s prekinjenjem vsakih nadaljnjih pogajanj, ako vlada ne postavi za bazo sporazuma znanih 8 Henleinovih kariovskih zahtev in ne prisili češkega tiska k molku. Dejal je, da nemško sudetsko ljudstvo mineva potrpežljivost, ker ne veruje več v dobro voljo praške vlade. Po vsem tem je nastalo prepričanje, da sudetski Nemci sploh nimajo namena pogajati se za sporazumno rešitev vprašanja, ampak hočejo vladi enostavno vsiliti svojo voljo. Njihova izjava, da so kljub vsemu še nadalje pripravljeni pogajati se, izgleda le kakor obzirnost do lorda Runcimana.

LORD RUNCIMAN INTERVENIRA

Napetost, ki je zaradi tega nastala, je napotila lorda Runcimana, da je ponovno poklical k sebi nemško delegacijo in se nemudoma odpeljal tudi k voditelju stranke sudetskih Nemcev Konradu Henleinu. Sešel se je z njim pri princu Hohenlohn na gradu Rottenhausu, ki leži med Komotovom in Mostom. Lord Runciman je ostal v Rottenhausu tudi na kosilu in se vrnil v Prago šele sinoči. Tega sestanka sta se udeležila tudi nemški senator dr. Franck in poslanec Kundt. Dasi o teh razgovorih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo, se vendar izve, da je lord Runciman obrazložil Henleinu delanski položaj ne samo z ozirom na Češkoslovaško, ampak tudi z ozirom na splošno mednarodno stališče in mišljenje Anglije ter Francije. Skušal je doseči popustljivost in zlasti drugačen ton s strani zastopnikov sudetskih Nemcev pri nadaljnjih pogajanjih. Kakšen je bil njegov uspeh v tem ožrju, v javnosti ni bilo mogoče izvedeti.

EKSPONENTI BERLINA

Lord Runciman je po vrnitvi v Prago govoril z angleškega poslanstva telefonično z Londonom, kamor je poslal poročilo o nastalem položaju. Ta položaj je tak, da ga sili stopiti iz dosedanje rezerve in pričeti svojo posredovalno mislo na podlagi lastnih predlogov tako praški vladi kakor tudi vodstvu sudetskih Nemcev. Zato je treba pričakovati, da napoči te dni najvažnejši in odločilni del prizadevanj za sporazum med obeh strankama. Na vsak način pa je položaj zelo težaven in nudi več vzrokov za pesimizem kakor optimizem. Sedaj je nedvomno dokazano, da ne nastopajo voditelji sudetskih Nemcev kot zastopniki češkoslovaških Nemcev, ampak kot eksponenti in orodje Berlina in se tudi ne

opirajo na svojo manjšino, temveč na vso Nemčijo kot svoje kompaktno zaledje.

RUNCIMANOVA SPOMENICA

PRAGA, 19. avgusta. Lord Runciman je imel sinoči po vrnitvi v Prago konferenco, katere so se razen političnih osebnosti udeležili tudi poslaniki Nemčije, Italije, Poljske, Romunije, Danske in Amerike. Kakor se poroča, namerava lord predložiti češki vladi in sudetskimi Nemcem posebno spomenico, v kateri bo postavil svoje predloge za rešitev sudetskonemškega vprašanja.

ČEŠKOSLOVAŠKA NI AVSTRIJA

PARIZ, 19. avgusta. Tukajšnji listi presojujejo položaj zaradi razvoja dogodkov v Pragi večinoma zelo pesimistično

in pravijo, da je postopanje Nemcev dokazalo, da sporazuma sploh ne bo mogoče doseči. Češkoslovaška vlada sicer lahko res še popusti, toda Henleinovih zahtev v celoti nikoli ne more sprejeti, ker bi to pomenilo samomor češke državne samostojnosti in sploh obstoja. Takega koraka tudi Francija in Anglija ne bi mogli dopustiti. Nemška akcija proti Češkoslovaški ni nič drugega kakor ponovitev bivše akcije proti Avstriji. Podobnost nemškega postopanja nasproti Češkoslovaški z nekdanjim postopanjem proti Avstriji je popolna. Toda, pravi »Orde«, v Berlinu ne smejo pozabiti, da Češkoslovaška ni Avstrija, za katero nihče ni stal. Francija in Anglija novega »anšlusa« nikoli ne bosta dovolili, ker bi potem temu drugemu lahko sledil še tretji in četrti.

Napeto vzdušje v Nemčiji

DOKLER NE BO REŠENO ČEŠKOSLOVAŠKO VPRAŠANJE NE MORE BITI MIRU. PESIMISTIČNI IZGLEDI. PADEC PAPIRJEV NA BORZI.

BERLIN, 19. avgusta. »The Times« piše: Kakor se izve, državni vodja Adolf Hitler svojega odmora v Berchtesgadnu ne bo nadaljeval, dasi ga čaka ob priliki strankinega kongresa v Norimberku težak delovni program, ampak bo nasprotno obiskal kolikor mogoče več divizij, ki so zbrane sedaj na velikih vajah. V Berlinu, in kakor poročajo, tudi na Dunaju ni mogoče opaziti nobenih izrednih vojaških gibanj. Ozračje pa je zelo težko in napetost morajo opaziti tudi manj izurjeni opazovalci javnega mnenja. Nemci to priznavajo in pripominjajo, da tako dolgo ne more biti miru, dokler ne bo rešeno češkoslovaško vprašanje. To posebno napetost spremlja velika občutljivost nasproti vsaki tuji kritiki, tako posebno napetost, kakor je v Nemčiji navadno nikoli ni bilo. Govor ameriškega zunanjega ministra Hulla v Radiu je vzbudil dil v Nemčiji bolešno presenečenje in ogorčenje, in Wilhelmstraße je čutila dolžnost uvesti po svoji Diplomatski korespondenci najostrejšo polemiko proti govoru ameriškega zunanjega ministra.

BERLIN, 19. avgusta. Nemški listi skraj popolnoma molčijo o letošnjih velikih vojaških vajah, dočim so druga leta objavljali obširna poročila in slike. Nervoz-

nost, ki se je pojavila zadnje dni v javnosti, se je radi razvoja praških pogajanj še stopnjevala. Splošno prevladuje prepričanje, da sporazum med sudetskimi Nemci in češkoslovaško vlado ne bo dosežen in da bo tudi Runcimanovo posredovanje brez uspeha.

BERLIN, 19. avgusta. Na berlinski borzi padajo že nekaj dni tečajji, tako da presegajo izgube vse dosedanje od leta 1933. dalje, ko so dobili narodni socialisti oblast v svoje roke. Tako zasebniki kakor poklicni borzni posredovalci mečejo na trg papirje v neomejenih količinah. Banke so sicer skušale intervenirati, a brez uspeha. Vsi vrednostni papirji, ki so v zvezi s Češkoslovaško in srednjo Evropo doživljajo katastrofalen padec.

BERLIN, 19. avgusta. Veliko začudenje je vzbudilo med tukajšnjimi diplomati dejstvo, da so obiskali Hitlerja vodilni nemški gospodarstveniki. K Hitlerju jih je pripeljal maršal Göring. Zatrjuje se, da je bila ta audienca v zvezi z nabavo srovin, zlasti gradbenega lesa, razpravljalo pa se je tudi o denarnih potrebah države. Kljub temu, da se uradno nasprotno trdi, se vztrajno širijo govorice, da bodo davki zopet znatno povečani.

Senzacionalen Rooseveltov govor

AMERIKA JE DVIGNILA SVOJ SVAREČI GLAS — NJENO MESTO JE NA STRANI BRANILCEV DEMOKRACIJE

WASHINGTON, 19. avgusta. Prezident Roosevelt je imel včeraj v Kingstovnu velik govor, v katerem je nastopil silno ostro proti vsem kršilcem miru in izrekel tudi na račun Evrope svarilne besede, ki so presegle zadnja Hullova izvajanja. Dejal je, da je napočil čas, ko mora Amerika aktivno poseči v razvoj dogodkov in ustvariti narodom Evrope boljšo podlago, kakor je tista, na kateri stoji sedaj evropska politika. Amerika se pripravlja na vse in utrjuje tudi Alasko, v katero gradi veliko cesto, ki poteka deloma čez ozemlje Kanade. Posebno pozornost je pa vzbudila Rooseveltova izjava, da bodo Združene države v primeru potrebe branile z vso svojo oboroženo močjo tudi Kanado (angleški domljin).

OTTAWA, 19. avgusta. V svojem silno pozornost vzbujajočem govoru v Kingstovnu je izjavil včeraj prezident Roosevelt, da bodo Združene države branile tudi Kanado. Ta izjava je vzbudila tu silno navdušenje.

LONDON, 19. avgusta. Rooseveltov govor pomeni najpomembnejši dogodek zadnjih dni. Z njim se je Amerika jasno izrekla za aktivno pomoč vsem miroljubnim narodom proti imperialističnim načrtom kraljev miru.

PREISKOVALNA KOMISIJA

LONDON, 19. avgusta. Po vesteh iz Barcelone so prispeli tja člani angleške komisije za preiskovanje letalskih napadov na nezavarovana mesta. Predsednik komisije je bil danes na obisku pri zunanjem ministru del Vaji. Komisija odpotuje najprej v Alicante.

Borza, Curih, 19. avg. Devize: Beograd 10, Pariz 11.8975, London 21.285, Newyork 436.25, Milano 22.95, Berlin 174.90, Dunaj 32, Praga 15.075.

Dunajska vremenska napoved za jutri: Vedro in toplo, južni vetrovi.

Zapiski

Kaj se pravi služiti domovini

Služiti domovini se pravi, povišati narod in državo nad stranke, nad okoliščine in nad razrede. (Fr. Sfs.)

Cilj politike

Če hočemo poskrbeti za varnost naše države, mora imeti naša politika cilj, da ne more biti država za nobene politične konstelacije raztrgana. (Fr. Sfs.)

Amerikanec o bodočem socialnem redu sveta

Ameriški sociolog dr. Sherwood Eddy, ki je nedavno obiskal Prago, je dejal o češkoslovaškem vprašanju in mednarodnem položaju tole: »Nemška zahteva po avtonomiji je nerazumljiva. Vi jim lahko povsem mirno odgovorite: Državljeni svobodne in demokratične države ste in to je vaša avtonomija.« — O sovjetski Rusiji je dr. Eddy dejal, da ga boli, ker je Rusija država, katere cilj je likvidacija vere. Predvsem se mu zdi usodnega pomena za bodočnost poizkus in težnja po ustvaritvi socialne pravičnosti. Pri ruskem poizkusu trpi svoboda, kajti social. pravičnost uresničujejo z revolucionarno nasilnostjo. Češkoslovaška, zapadne demokracije in skandinavske države pa so velik poizkus svobode. Dr. Eddy je prepričan, da bo bodoči socialni red sinteza velikega stremljenja po socialni pravičnosti in velikega stremljenja demokratskih držav po svobodi.

Švicarska demokracija

Bivši predsednik švicarske republike g. Musy je imel te dni predavanje o Švici na znotraj in na zunaj, v katerem je dejal, da je treba razločevati med švicarsko in ostalimi zahodnimi demokracijami. Že v času francoske revolucije je nastal spor med dvema različnima demokracijama: jakobinsko unitaristično francosko in federativno konservativno švicarsko. Po Musyjevim prepričanju je švicarska demokracija edina prava, ker je realna in dosledna do vseh nasledkov, dočim je drugod večinoma le navidezna. Ta klasična švicarska demokracija je že tako globoko zasidrana v srh in dušah Švicarjev, da je ni sile, ki bi jo mogla uničiti. Samo tej demokraciji se mora Švica tudi zahvaliti, da med švicarskimi narodi nikoli ni bilo in ni nobene antagonizma.

Posledica anšlusa

V nemško govoreči Švici se je z ozirom na anšlus več kantonov odločilo, da prizna švicarsko nemščino, tkzv. Schwytzerdütsch, za občevelni jezik pri svojih parlamentarnih razpravah. Kanton Zug pa je šel še dalje in sploh izključil navadno nemščino ter priznal samo švicarski dialekt.

Če bi bila Poljska...

Če bi bila Poljska zvesta mednarodnim zakonom, Franciji in Angliji ter silam, ki so omogočile vstajenje Poljske, bi ne bilo češkoslovaškega vprašanja ali pa bi vsaj ta problem ne ogražal miru. (»L'Europe Nouvelle«.)

Pomen vasi v narodnem življenju

Vrhovni svet Tabora narodnega edinstva v Varšavi poudarja odločilno vlogo vasi v narodnem življenju ter uvaža v posebni resoluciji naslednje potrebe: da se poljskemu kmečkemu življu zagotovi čim večji vpliv na državne posle; da se gospodarsko življenje poljske vasi organizira tako, da bi mogla kar najboljšo odgovoriti nalogam, ki se ji dajejo v primeru vojne; da se ukrene vse, kar je potrebno, da bi se trgovina na vasi vzela iz rok tujerodnih elementov in dala v poljske roke.

Maribor, 19. avgusta.

Pretekli mesec sta potekali dve leti od tistega dneva, ko je vzplamtela v nesrečni Španiji državljanska vojna in vrgla španski narod v bratomorno klanje, ki je po svoji dolgotrajnosti in silovitosti skoraj brez primere v zgodovini. Brez primere celo v Španiji sami, ki je v zadnjih stoletjih doživela že več takih medsebojnih krvavih razračunavanj. Ne v nacionalističnem ne v republikanskem taboru nikoli niso mislili, da bodo doživeli ta dvoletni jubilej, še manj pa je to mislil ostali svet. Ako bi bili to predvidevali, te državljanske vojne, je posegla tudi ta v širši bilo.

Kakor vse dosedanje španske državljanske vojne, je posegla tudi v ta širši svet in vznemirila s tem vso Evropo, morda celo ves naš planet. V Španiji sta se prvič po veliki vojni v resničnem, krvavem boju spopadli dve sodobni ideologiji, ki sta si že po svojih osnovnih temeljih diametralno nasprotni. Tako je postala Španija evropsko ideološko bojišče in privabila v oba tabora tisoče ideološko usmerjenih tujih prostovoljcev. V Španiji so se pa spopadli tudi realnejši interesi evropskih velesil. Zato je postal problem še bolj zapleten in še bolj nevaren. V štiri in dvajsetih mesecih je vzbudil vsaj štiri in dvajsetkrat resno nevarnost, da bo zanehl iz lokalnega vseevropski in vseh svetovni požar, in moramo se naravnost čuditi, da se to ni zgodilo. Zasluga za to je pred vsem na angleški strani.

Da ohrani mir, je Anglija žrtvovala mnogo svojih lastnih načel nedavne preteklosti in mirno vtaknila v žep žalitve, ki jih nekoč ne bi bila. Bili so časi, ko je že vsak uboj agleškega mornarja pomenil vsaj teoretično casus belli. Sedaj se Anglija ne gane, niti kadar potaplja drugo za drugo njene ladje. To je ogromno samozatajevanje, ki ga moremo razumeti samo tedaj, ako vemo, kako resnično veliko je Londonu do miru. Veliko samozatajevanje je pa pokazala tudi sosedna Francija, katere interesi so v Španiji morda še bolj neposredno prizadeti kakor angleški. Mimo tega je republikanska Španija sedanji Franciji še ideološko dosti bližja kakor marsikatera druga evropska država. V interesu miru je tudi Francija brzdala svoja čustva in zapostavljala svoje stvarne interese.

Pretekli mesec je bil dosežen med prizadetimi velesilami sporazum, po katerem naj bi se španski problem za vselej lokaliziral in izločil kot neprestana vojna nevarnost za Evropo. Bilo je sklenjeno, da se morajo iz Španije umakniti vsi tuji prostovoljci na obeh straneh. Ta sklep so priznali tudi v Rimu in Berlinu, in po njegovi odločnosti je svet verjel, da bo res dejansko uresničen. Razvoj nadaljnjih dogodkov je seveda dokazal nasprotno. Ker je na predlog neutralitetnega odbora v Londonu odgovorila le Valencija, Burgos pa demonstrativno molči, je dejanski položaj ostal tak, kakršen je vedno bil in se ni prav nič in v ničemer spremenil. Ako se sedaj v Londonu in Parizu zaradi tega vznemirjajo, ni nič čudnega. Sklepati slovesne dogovore, ki se že takoj po sklenitvi izigravajo, ni prijetna zadeva niti v zasebnem, še manj seveda v političnem in mednarodnem življenju, v katerem gre za usodo celih narodov in držav, morda celo vsega človeštva in vsega sveta. In danes stojimo pred novo nevarnostjo, da se prejšnja meddržavna nesoglasja zopet poostre in nastane nova nevarnost delokalizacije španske državljanske vojne.

Med tem se pa bijejo med nacionalisti in republikanci dalje najsrdečiji in najneizprosnejši boji po vseh pravih komplicirane moderne strategije. Upanje nacionalistov in njihovih prijateljev, da bo po vdoru do Sredozemskega morja republikanska Španija in Katalonija že v bližnjih dneh popolnoma zlomljena in osvojena, se še ni uresničilo, in razni znaki kažejo, da usoda te državljanske vojne nikakor še ni tako nesporno odločena. Moralna in tvarna sila republikancev še ni strta. Kljub hudim porazom in izgubam stojita Valencija in Barcelona še vedno razmeroma trdno, tako trdno, da se ne branita samo pred napadi, ampak celo sami napadata.

Kako se bo ta boj končal? Dosedanji razvoj govori v prilog nacionalistov, toda tudi nasprotna presenečenja niso izključena. Taka presenečenja pozna vsa pre-

Nadaljevanje boja proti židovstvu

TUDI ŠVICA BO IZGNALA ŽIDOVSE EMIGRANTE. — IZKLJUČITEV ŽIDOV IZ POKLICNIH ZDRUŽENJ V ITALIJI.

ZENEVA, 19. avgusta. Kakor poročajo švicarski listi, se je zateklo zadnje mesece v Švico več tisoč Židov. Ker jim je bilo bivanje dovoljeno le začasno, so sedaj na konferenci policijskih ravnateljev sklenili, da se čimprej poskrbi za odstranitev teh emigrantov iz Švice. Pravice za bivanje v Švici ne bodo dobili niti tisti Židje, ki so morda lastniki nepremičnin.

RIM, 19. avgusta. Protižidovska akcija se nadaljuje v Italiji z vso vztrajnostjo, čeprav bolj v ozadju kakor javno. Vsi židovski podjetniki so izključeni iz bančnih, trgovskih, industrijskih in drugih združenj. Mnogi prodajajo svoja podjetja,

drugi pa se pripravljajo na izselitev. Židovski emigranti, ki so se v prejšnjih mesecih zatekli v Italijo iz Nemčije, Avstrije in Poljske, se trumoma izseljujejo. Po ugotovitvah italijanskih listov, se je nabralo samo v Milanu okoli 1500 Židov, od teh 572 iz Nemčije in 580 iz Avstrije. Listi pravijo k temu, da je bila prej Galicija zbirališče Židov, ako pa se bo priseljevanje nadaljevalo, bo postal novo zbirališče Milan. V vsem tisku se protižidovska kampanja nadaljuje vedno bolj ostro in se poslužuje že naslovov: »Proč z židovskimi bacilonosi.«

Hankov se junaško brani

TUDI NAPAD OD SEVERA BREZUSPEŠEN. — JAPONSKA LETALA POBIJAJO ŽENSKO IN OTROKE.

HANKOV, 19. avgusta. Vsi dosedanja poizkusi Japoncev, da bi se približali Hankovu, so ostali doslej brez uspeha. Japonske čete, ki so ponovno hotele čez veletok Jangce na desni breg, so imele pri tem ogromne izgube, ker so Kitajci vse njihove napore onemogočili. Tudi njihove operacije na levem bregu so ostale brez uspeha. Po včerajšnjih poročilih, so skušali Japonci ubrati novo taktiko in prodirati proti Hankovu po oviniku s severa. Toda Kitajci so za to nameravali pravočasno izvedeli in vrgli na sever močno vojsko, ki se je postavila japonskemu prodiranju odločno v ban. V več-

rajšnjih spopadih so ostali Kitajci zmagovalci. Danes so Japonci znova poizkusili napredovati in vneli so se boji, ki se še nadaljujejo.

HANKOV, 19. avgusta. Da bi se maščevali nad svojimi neuspehi, bombardirajo japonska letala vsak dan znova nezavarovana kitajska mesta, zlasti pa sam Hankov. Število žrtev teh napadov presega že več tisoč in so skoraj vse ubiti in ranjeni civilisti, med njimi celo pretežno ženske in otroci. To postopanje vzbuja povsod silno ogorčenje in še bolj krepi kitajski odpor.

Pred konferenco male antante na Bledu

BLED, 19. avgusta. Bled se že nekaj dni pripravlja na sprejem zunanjih ministrov držav male antante in njihovih spremljevalcev, ki se udeležijo konference male antante. Podrobnosti za sprejem in nastanitev so bile določene ob sodelovanju blejske občine und ljubljanske banke uprave. Določeno je, da se nastanitev češkoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta in romunski zunanji minister dr. Comeneu v hotelu »Toplice«, jugoslovanski zunanji minister in ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović pa v vili »Zlatorog«, kjer bo tudi konferenca, ki se prične jutri, v soboto 20. t. m. Ves Bled bo za sprejem in ves čas konference okrašen s cvetjem, zelenjem in zastavami Jugoslavije, Češkoslovaške in Romunije. V nedeljo zvečer bo tudi jezero slavnostno razsvetljeno. V diplomaciji je za to konferenco veliko zanimanje. Na Bled pridejo poslaniki Italije, Nemčije, Madžarske in mnogi drugi. Posebno pozornost vzbujajo vprašanje zblizanja med državami male antante in Madžarske, ki obsega tudi kompleks vojaške enakopravnosti. To bo ena najvažnejših zadev, o katerih bodo zunanji ministri razpravljali. Na Bled prihajajo tudi že prvi poročevalci raznih evropskih listov.

Nacionalistična poročila o zmagah

TALavera de la Reina, 19. avgusta. Nacionalistične čete pod poveljstvom generalov Saliqueza in Quiépa de Llama so se včeraj na ostramadurski fronti združile, ko so pred tem predrle republikansko fronto in jo

tekla zgodovina španskih vojen in državljanskih obračunavanj. Zgodilo se je celo, da je ena stranka zmagala, a je tik po zmagi izginila in se po sili razmer umaknila premagani. Znan je celo čudovit primer, ko je od vse Španije ostala svobodna samo Sevilja, pa je ta sama strla vsega sovražnika in ga zopet pognala iz države. Ako je bilo to mogoče nekoč, zakaj ne bi bilo tudi sedaj? Španija je čudna dežela.

Naj se pa državljanska vojna konča tako ali tako, eno je gotovo, da zmaga zmagovalcu ne bo ustvarila posebne sreče in veselja. Država je razdejana in oslabiljena za desetletja in tudi notranja nasprotja ne bodo zlepa pozabljena. Zato utegne prinesiti mir še težje probleme, kakor jih postavlja vojna. Španija bo ostala tudi še po sklenitvi miru odprta rana Evrope.

—r.

Slovenski javnosti!

475 otrok strada v naši lepi planinski Ribnici na Pohorju. Že tretji teden stojijo njihovi redniki v meznem gibanju. Nezadostno pa je vsa deca prehranjena že vseh zadnjih šest let. V obmejnem srežu je doma, priklenjena dobesedno na granit, iz katerega najspretnejša in najzdravejša roka komaj izklese polovico tega, kar skromen človek normalno potrebuje.

Osnoval se je podpisani odbor, da zbere od vseh socialno in rodoljubno čutečih src prostovoljne prispevke, bodi v blagu, bodi drugače, da olajša vsaj nečolžni deci težke ure vsestranskega pomanjkanja. Za vsak najmanjši dar izrekam najlepšo hvalo.

Slovinci! Ne pozabite obmejne dece! Ribnica na Poh., dne 18. VIII. 1938.

Odbor za pomoč stradajoči deci.

Drobne vesti

Tatvine. V tovarni Ehrlich je bil večeraj iz objekta IX. ukraden 3 m dolg in 10 cm širok transmisijski jermen, vreden okoli din 250. Tatvine je osumljen neki delavec, vendar preiskava do zdaj še ni ugotovila ničesar pozitivnega.

Zofiji Živkovi iz Delavske ulice je ponoči iz zaklenjene pralnice nekdo ukradel še mokro perilo in sicer: 12 moških srajc, 4 rjuhe, 4 ženske srajce, 4 ženske hlače, 6 moških spodnjih hlač, 5 prevlek za podglavnike, 7 brisač, 20 robcev in drugo. Vlomil je s ponarejenim ključem. — Na isti način in na isti cesti je bilo vlomljeno tudi pri Fluherju, kjer je pa tat odnesel iz pralnice nekoliko manj perila. — Na dvorišču na Tržaški cesti so zmanjkale tračnice, ki so bile last Drž. železnice. Tračnice je kupil trgovec s starim železom Al. Križnič od treh mladeničev, ki so tračnice prepeljali z ročnim vozičkom in mu jih prodali za din 195.

Nesreča kolesarja. Na Jurčičevi cesti je padel s kolesa pom. delavec Alojz Kobler in si močno poškodoval levo roko.

Saharin je ponujal. Ko se je Jurij Amon iz Razvanj peljal s kolesom, ga je pred magdalensko cerkvijo ustavil neznan moški in mu ponudil v nakup 17 kg saharina. Amon se je pogodil in mu dal na račun din 110, ker mu je tujec obljubil, da se bo že čez nekaj minut vrnil z blagom. Kupec je čakal, ker pa neznanca le predolgo ni bilo, je odšel za njim v vežo, kjer je prodajalec izginil. Bilo pa je tam župnišče z dvema izhodoma in jo je prevejanec pobrisal.

Tatvina na cesti. Ko je šel Farič iz Hoč proti kolodvoru v Rače, sta se mu pridružila Ivan R. in Karel T. Med potjo je Ivan R. izrabil ugodno priliko in Fariču ukradel iz žepa kromirano uro.

Ročno torbico je izgubila. Marija Leguš iz Betnavske ulice je na Mariborskem tednu izgubila ročno torbico, v kateri je bilo din 120 gotovine, srebrna zapestna ura, srebrna ženska očala in razne drobnarije.

ANGLEŠKI POSLANIK PRI CIANU

RIM, 19. avgusta. Angleški poslanski zastopnik v Rimu je obiskal včeraj zunanega ministra grofa Ciana. Kakor se zatrijuje, je bil njegov razgovor posvečen raznim vprašanjem, ki so v zvezi s Španijo. Zdi se, da sta razpravljala o istem predmetu kakor že 7. t. m. Pri tem je grof Ciano odgovoril zastopniku na v Londonu razširjene govorce o novih posgih Italije v španske zadeve.

LANSBURY V SOFIJI

SOFIJA, 19. avgusta. Semkaj je prisel angleški državnik Lansbury, ki potuje po Srednji in Jugovzhodni Evropi, kakor smo že poročali. Novinarjem je izjavil, da potuje zaradi utrditve ideje miru in jih zaprosil, naj mu potom tiska v tem pomagajo. Ta pomoč časopisja je potrebna zlasti danes, ko se toliko govori o možnosti nove svetovne vojne, ki bi bila katastrofalna za vse človeštvo.

NEGRIN V CURIHU

CURIH, 19. avgusta. Predsednik španske republikanske vlade dr. Negrin je prisel danes semkaj, da se udeleži mednarodnega kongresa fiziologov. Dr. Negrin je profesor medicine na madridski univerzi in predstojnik kemično-medicinskega laboratorija. Studiral je na raznih evropskih univerzah, med drugim tudi v Lipskem v Nemčiji.

Razdor med nemškimi škofi

BERLIN, 19. avgusta. Na konferenci katoliških škofov iz stare Nemčije so nastala ostrá nasprotstva med večino in mlajšo opozicijo pod vodstvom fuldskega koadjutorja dr. Dietza, ki se je upr obsojbi akcije dunajskega kardinala Innitzerja in ostalega avstrijskega episkopata. Temu nasproti so zahtevali vsi starejši nemški cerkveni dostojanstveniki, da se mora potegniti ostrá ločnica med staronemškim episkopatom in avstrijskim, katerega postopanje, ki je v nasprotju z rimsko cerkvijo, je treba odločno in javno obsoditi. Na konferenci je bilo prečitano tudi posebno papeževó pismo, ki se nanaša nato vprašanje. Konferenca je bila sinoči zaključena, sklepi pa bodo objavljeni jutri, v soboto. Kakor znano, dela dunajski kardinal Innitzer za odcepitev avstrijske katoliške cerkve od Vatikana.

Novice

Vprašanje bolnišnic za duševno bolne

Minister socialne politike in narodnega zdravja je na predlog načelnika sanitetskega oddelka začel proučevati vprašanje duševno obolelih in njihovega zdravljenja v duševnih bolnicah. Ta veliki socialno-zdravstveni problem čaka svoje rešitve že dobro desetletje. Ni treba biti strokovnjak, da bi uvideli nedovoljnost in neurejenost teh naših zavodov, ki taki, kakršni so, preje zaslužijo ime zavodov za interniranje kakor pa bolnic za duševne bolezni. Ne samo iz sanitetsko-tehničnih razlogov, marveč tudi zaradi prenatrpanosti. Če upoštevamo, da se je doslej posvečalo temu vprašanju skrajno malo pažnje, je razumljivo, da ga tudi sedaj ne bodo rešili v širšem obsegu. Prav tako se je doslej zanemarjala statistika, ki bi prikazovala porast posameznih obolenj, njihovo zdravljenje, možnost ozdravljenja in nezdravljivost posameznih duševnih bolezni. V tem pogledu smo res prilično zaostali za drugimi kulturnimi narodi.

Ne samo število bolnišnic, ampak tudi število strokovnega osebja je premajhno, da bi se moglo temu vprašanju posvetiti v polni meri. To veliko rano

družabnega organizma je treba racionalno zdraviti.

Spričo velikega socialnega pomena tega vprašanja se je v Beogradu osnovala komisija strokovnjakov, ki je že ugotovila, da bi morala imeti naša država glede na število svojega prebivalstva 30.000 postelj za duševne bolnike, računajoč minimalni procent duševnih obolenj, t. j. 2 bolnika na 1000 prebivalcev, kar vsekakor odgovarja stvarnemu položaju. V evropskih državah jemljejo za osnovo 4 bolnike na 1000 ljudi.

V naših bolnišnicah za duševne bolne je 5644 bolnikov. Odtod dejstvo, da jih mora mnogo spati na tleh, in da jih najmanj dva do trikrat toliko čaka na mesto, ogrožajoč življenje tako sebi kakor tudi okolici, ki v njej živijo. To se najbolje vidi iz dnevnikov, ki vsak dan poročajo o zločinih, storjenih v duševni zmedbi in razvrnanosti.

Komisija pripravlja posebno poročilo o vseh vprašanih, ki so s tem v zvezi, v katerem pa bo podala tudi nekaj migljajev, kako omiliti dosedanje porazno bilanco tega našega družabnega vprašanja.

Obramba pred slinavko in njeno zdravljenje

Slinavka, ki se je razpasla iz Madžarske po južnih pokrajinah naše države, se je pojavila tudi že v treh okrajih naše banovine. Ker je to nevarna bolezen, ki se naglo širi in prenaša ne samo z goveda na govedo, ampak tudi potom ljudi in predmetov, je treba posvetiti vso pažnjo obrambi in poskrbeti že vnaprej za to, da se ne razširi tudi v okraj, ki doslej še niso okuženi. Ker sprajšejo naši živinorejci, kaj naj store, ako se bolezen pojavi, smo se obrnili zavedno na naš »seriološko-bakteriološki zavod, od koder priporočajo sledeče postopanje:

V obrambo pred okuženjem je treba: 1. pobeliti vse hleve in svinjake z apnom; 2. popraviti ležišča živine tako, da se mokrača hitro odteka in je ležišče suho; 3. desinficirati (razkužiti) ležišča, hodnike in ostale prostore v hlevu z 2% natrijevo lužino (natrijevim hidroxidom); 4. položiti pred vhodom v hlev vrečo, namočeno z 2% natrijevo lužino tako, da stopijo ljudje in živina pred

vstopom in pred izstopom na to vrečo; 5. ljudje, ki imajo opravka z živino, naj si umivajo roke z 1% raztopino natrijeve lužine; 6. prepovedati tujim ljudem vstop v hlev; 7. ogibati se okuženih vasi in hlevov; 8. poskrbeti za karanteno na novo kupljene živine.

V primeru okužbe priporoča državni bakteriološki in seriološki zavod rekonvalescentni serum proti slinavki in parkljevki. Rekonvalescentni serum izdeluje zavod v Križevcih na Hrvaškem. Dobiva se iz krvi živali, ki so prebolele slinavko in parkljevko. Ta serum se vbrizga živali na vratu ali za lopatico. Naenkrat se vbrizga 50 do 100 ccm. na enem mestu. Na vsak kg žive teže se vbrizga 0,25 do 0,50 ccm seruma. Injekcije se dajejo bolni živali v začetku bolezni, da bi jo lažje in hitreje prebolela. Mogoče pa je tudi preventivno cepljenje, t. j. preden se bolezen pojavi. Vse to pa je treba storiti s sodelovanjem živinozdravnika, ker bi drugače cepljenje lahko škodovalo.

Potrebe in težave Murske Sobotne

Pod naslovom »Razvoj in potrebe Murske Sobotne« je v »Večerniku« z dne 4. t. m. izšel članek, kjer se dopisnik zavedoma za zidanje sodne palače na trgu, ki je nastal iz dela prejšnjega grajskega parka.

Dopisnik očitno ne pozna obsega justične palače. Naj si samo ogleda male zapore okrajnega sodišča v Sodni ulici, pa si bo takoj na jasem, da v sredini mesta, in to na trgu, ki naj bi imel reprezentativno lice, prazno zidovje okrog jetnišnice nikakor ne spada. — Tja spada le moderna šolska zgradba, ker je tu center Murske Sobotne. Otroci 18ih ljudskošolskih razredov bodo hvaležni mentorinjam in učiteljicam, ako bodo te lepe, higijenične prostore res pripravili za ljudsko šolo, da se ne bo treba mladini in učiteljsstvu potikati na 4 straneh v nezdruvljivi, prtilični zgradbi.

Morala se bo pri nas urediti tudi cestno-policijska služba, vsaj ob nedeljah dopoldne, ko hodi ljudstvo k mašam, kamor se z bicikli pripelje nebroj kolezarjev. Narod, mlado in staro hodi v gružah kar po sredini cest, ne oziraje se na to, da je občina zgradila posebno na naši lepi Aleksandrovi cesti dovolj široke hodnike ob cesti, ki bi vzdržali vsak promet, tudi če gredo ljudje od maše. Nič ne pomaga zvonjenje biciklistov, ne lupanje motociklistov in avtomobilistov, ki jih je vsak dan več, pogosto sredi ceste se nemoteno vrši naprej. To razvado hoje po sredini ceste je treba nujno odpraviti.

Velika rana Murske Sobotne je stanovanjski problem. Težko je dobiti lepo, primerno stanovanje in drago ga je tre-

ba plačati. No, zadnje čase se opaža tudi v tem pogledu malo izboljšanja. Gradilo je javno nameščenstvo za svoje potrebe, od naših petičnežev pa samo eden visokoprtilično dvostanovanjsko poslopje. — V Murski Soboti, kjer je zdravih stanovanj vsled vlage prav malo na razpolago, bi se zidanje prav gotovo izplačalo, ko je boj za dobro stanovanje zelo hud in cene še vedno rastejo. Saj so poskočili vsled otvoritve tuk. okrožnega sodišča hišni posestniki v svojih zahtevah po nekod za 25%, da bi ne bila stanovanja nič cenejša nego v centru Maribora. Čuditi se moramo petičnikom, — 15 večkratnih milijonarjev in najbrž še več — je v Murski Soboti, ki držijo nekateri denar doma, namesto da bi ga dali v promet z zidanjem stanovanjskih hiš, ki bi jim donšale lepe rente, pa tudi sami raje stanujejo v nezdruvljivih vlažnih prtiličjih, da jih zalivajo povodnji. — Tu je prostor za nalaganje kapitala, ne pa nošenje čez mejo, kakor se je pripetilo pred letom, ko je finančni organ v Št. Ilju zaplenil neki tuk. trgovki tri milijone dinarjev.

o. Kraljica Marija se je v spremstvu kraljeviča Tomislava pripeljala včeraj z Bleda v Ljubljano obiskat svojega sina kraljeviča Andreja, ki se zdravi v Leonišču. Prinesla mu je tudi igračk. Po kratkem bivanju v Ljubljani se je kraljica vrnila na Bled.

o. Knezu namestniku Pavlu bo romunska vlada ob priliki zasedanja konference Male antante na Bledu poklonila darilo in sicer zbirko listin o domu Ka-

radjordjevičev, ki jo je sestavil univ. profesor Jorga.

o. Predsednik vlade dr. Stojadinović je v vili Zlatorog na Bledu sprejel večeraj italijanskega poslanika Maria Indellia. Popoldne je dr. Stojadinović s svojo sooprogo napravil izlet v Ljubljano, kjer se je mudil kratek čas. Zvečer se je povrnil na Bled.

n. Zagrebški nadškof dr. Stepinac je nenadno zbolel na vnetju slepiča in se je moral v bolnici usmiljenih bratov podvreči operaciji, ki jo je dobro prestal. Nadškofa je operiral kirurg prof. dr. Budisavljevič.

o. Rojaki iz Nove Zelandije. Na obisku stare domovine je prispela v Ljubljano skupina Jugoslovancev iz Nove Zelandije, med njimi tudi Ljubljanka gospa Ela Kovač-Slovníkova. Skupino vodita Dalmatince Filip Vela in Toni Marinović. Prvi je lastnik velikega ribarskega podjetja v Aucklandu, drugi pa hotelir v Willingtonu, ustanovitelj in predsednik Jugoslovanskega narodnega društva v Novi Zelandiji. Oba imata velike zasluge za jugoslovansko kolonijo v Novi Zelandiji, ki šteje danes nad 6000 naših ljudi.

o. Zdaj bi bil rad slovenskega rodu. Namreč bivši avstrijski kancler Schuschnigg, ki poprej ni hotel nič o tem vedeti, da izhaja iz rodbine Sušnikov, domujočih pri Lukovici v kamniškem okraju. Tam se je rodil njegov stari oče, ki se je potem kot avstrijski uradnik ponemčil v Schuschnigg. Zdaj ko mora po novem nemškem državljanstvu zakoniti g. Schuschnigg doprinesiti dokaze o svojem arijskem pokolenju, se je obrnil na župni urad v Kamniku s prošnjo, da mu priskrbi rojstne in krstne liste njegovega deda in pradede.

o. Nezgoda ljubljanskega letala. Znano letalo »Pelikan« ljubljanskega Aerokluba, ki se je bilo udeležilo tudi letalskega meetinga v Mariboru, je na turnem poletu doletela pri Virginmostu nezgoda. Radi defekta na motorju je moralo letalo prisilno pristati in se je pri tem precej poškodovalo. Pilotu Franču se ni nič zgodilo.

o. Nov list. V Kočevju je začel izhajati »Kočevski Slovenec«. Konzorciju predseduje župnik Karel Škulj. Izhajal bo trikrat mesečno.

o. Radio v Sloveniji. V Sloveniji je prijavljenih 17.378 aparatov za poslušanje radia.

o. Elektrifikacija na Pobrežju se bo te dni nadaljevala. Pobreška občina bo v štirih ulicah izvedla elektrifikacijo, in sicer v drugem delu Dr. Verstovškove ulice ter v drugem delu Lovske ulice na Pobrežju in v Ciril Metodovi ter Trubarjevi ulici na Teznem. V teh ulicah bo v kratkem zagorela električna luč.

o. Ptujška cesta bo razsvetljena. Kakor izgleda, je našo nedavno opozorilo o babilonski temi na Ptujski cesti na Teznem je zaleglo, kajti te dni bo pobreška občina namestila na začetku Ptujške ceste dve novi ulični svetilki. Tako bo ta del Ptujške ceste vendarle nekoliko bolj razsvetljen.

o. Kragulja je ujel. Ob Ledavi je ujel trgovec g. Čeh lepega kragulja. Med kraguljem in neko drugo ptico se je vnel v zraku hud boj, pri katerem pa je kragulj podlegel in je počasi padel na tla. Sedaj se ptič nahaja v oskrbi g. Čeha, kjer ima vsega dovolj, samo svobode ne.

o. Blagoslovitev gasilskega doma v Tešanovcih-Suhi vrh se bo vršila dne 21. t. m. Dom so tamošnji požarniki zgradili z brezplačnim delom in zbiranjem prostovoljnih prispevkov.

o. »Deseti brat« v Selnici ob Dravi. Bralno društvo v Selnici ob Dravi bo uprizorilo v soboto 20. avgusta in v nedeljo 21. avgusta ob 8. uri zvečer na dvorišču trgovine Jagrič Jurčičevega »Desetega brata« v Govekarjevi dramizaciji. Vabljeni.

o. Na drž. realni gimnaziji v Celju se bodo vršili popravni izpiti rednih učenecv in privatistov dne 29., 30. in 31. avgusta popravni nižji in višji tečajni izpiti dne 30. in 31. avgusta. Vpisovanje v 1. raz. bo 1. sept., v 2.—8. raz. dne 2. sept. in za vse učence in učenke s tujih zavodov dne 3. septembra, vsakokrat od 8. do 11. ure. Pri vpisovanju v 1. raz. naj starši, ozir. njihovi namestniki izjavijo, ali želijo vpisati otroka v realnogimnazijski raz-

red ali v klasične vzporednice. Pojasnila glede študija na klasičnih vzporednicah bodo dali gg. profesorji pri vpisovanju.

o. Ustanovitev nove dvorazredne trgovske šole v Ljubljani. Minister trgovine in industrije je odobril ustanovitev privatne dvorazredne trgovske šole Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani s pravico javnosti. Nova šola bo otvorjena že septembra t. l. Podrobnejše podatke glede pogojev za vpis in sprejem bo Zbornica za TOI objavila pravočasno.

n. 35 letni možki se bo preobrazil v žensko. Ante Kajič iz Livna je že dalje časa opažal, da ni nekaj v redu z njim. Vedno močnejše so se pojavljali na njem ženski znaki. Odšel je v livensko bolnišnico, kjer so ga zdravniki pregledali in izjavili, da je potrebna malenkostna operacija, pa bo postal preko noči ženska. Kajič se je odločil, da bo odšel v Zagreb na kliniko. Livensko prebivalstvo čaka z velikim zanimanjem, kako se bo operacija iztekla.

n. Občina je zaprla vodo okoliškimi kmetom. Kmetje iz Bilica so se pritožili na odgovornemu mestu, ker jim je šibeniška občina zaprla vodo.

n. Grah zadušil otroka. V Belem Brdu se je igrala poldrugo leto stara hčerka nekega kmeta z grahovim zrnem. Grah se ji je tako nesrečno zataknil v sapniku, da se je v nekaj sekundah zadušila. Ker še otrok ni dopolnil 6. leta, se bodo morali starši zagovarjati pred sodiščem.

n. Les je prodal namesto sadja. V Travniku je prišel nek trgovec iz Zenice, da bi nakupil večjo količino suhih sliv. K njemu je pristopil nek kmet in se mu ponudil, da mu proda kolikor hoče suhih sliv po 2 din kilogram. A ko je prignal kmet trgovca na dom, mu je pokazal v sadovnjaku in mu dejal: »Sekaj, a pazi, da mi ne posekaš kakega zdravega drevesa!«

n. Hotel je rešiti osla, a ga je ta sunil pod lokomotivo. Blizu postaje Srečkovo je gnal ob progi osla 18 letni fant Namik Ajetović. Ko je hotel preiti progo, je privozil z nasprotne strani vlak. Namik je vlekel osla s proge, pa ga je pri tej priliki žival tako nesrečno sunila, da je padel pod lokomotivo, ki ga je razmrcvarila. Oslu se ni nič zgodilo.

n. 50.000 kg sardel so vlovili. Ribiči iz Šibenika, Biograda in Preka so vlovili v eni noči 50.000 kg sardel. Takega ribolova še letos ni bilo. Nalovljene sardele so osolili in vložili v sode, deloma pa so jih prodali tovarni za konzerviranje kg od 2—3 din.

n. Električni tok je ubil žrebca. Varaždinski posestnik Valent Popijač je imel enega najlepših žrebcev. Ker se je drgnil ob steno, so Popijačevi otroci napeljali električno žico ob steni, da bi ga odvadili te razvade. Ali takoj, ko se je žrebec dotaknil žice, se je ubit zrušil na pod. Posestnik trpi 12.000 din škode.

n. Asfaltiranje ceste v Črni gori. Cesto Hercegovni - Cetinje bodo v najkrajšem času začeli asfaltirati. Potrebo po tem je izzval vedno večji motorizirani promet v Južnem Primorju.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Sedmi dan žrebanja 36. kola so bile izžrebane sledeče številke:

200.000 Din	29370
60.000 Din	11086, 15276
40.000 Din	41256
30.000 Din	31816
25.000 Din	99054
20.000 Din	10273, 44927, 62310, 93603
15.000 Din	7415, 96871, 42481
12.000 Din	981, 24245, 27816, 47618, 53040
10.000 Din	14366, 15991, 25358, 30239, 34674, 96229, 71408, 76729, 81304, 90877, 96524
8000 Din	17589, 34385, 35057, 35587, 40057, 54043, 77280, 83301, 89556
6000 Din	1551, 5606, 6431, 6507, 10267, 10284, 23398, 39746, 52059, 54049, 60334, 61652, 68047, 70990, 74665, 83289, 94066, 97496
5000 Din	45, 8273, 10033, 10766, 20760, 25269, 25863, 39053, 42270, 60417, 63187, 64718, 66224, 78300, 90024, 94461, 96154
3000 Din	579, 962, 6446, 12800, 13110, 21903, 37766, 40682, 43741, 46931, 47271, 49793, 66715, 66768, 68895, 69063, 73946, 81614, 95798, 96172, 96175, 98954

Pooblaščenca glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovavnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Maribor

Mariborska realka

Med kritične zadeve mesta Maribora spada posebno vprašanje mariborske realke.

Realke je zidalo davno pred vojno, pod Avstrijo, mesto Maribor, samo za potrebe navadne sedemrazredne realke in to pod pogojem, da skrbi država za učne moči, učne potrebe in vzdrževanje.

Kakor v vseh podobnih šolah, so se morali tudi v Mariboru vsako leto uvrstiti novi paralelni razredi. Ker je država zaostajala z gradnjo drugih šol, se je od leta do leta v to poslopje trpalo vse polno drugih šolskih razredov, ki v realko sploh ne spadajo. Že zaradi tega je postal ta zavod skrajno nehigijeničen. V tej zvezi bi bilo samo ob sebi umevno, da bi se bilo moralo poslopje, posebno pa posamezne sobe, oddelki, stranišča itd. od časa do časa primerno popraviti, kakor se to godi celo pri ljudskih šolah na deželi.

V našem primeru pa se to ni zgodilo. Ne samo, da je zunanost realke ostala ista, kakor v prejšnjem stoletju pod Avstrijo, ampak tudi vsa notranja oprema, tako da je postala za dijake ženskega in moškega spola prava mučilnica.

Prvotno je bila dolžna država, da upravlja in vzdržuje državna poslopja. Ta dolžnost je potem prešla na banovino, ki bi morala skrbeti za celotno vzdrževanje. Da sploh omogoči pouk v tej zgradbi in si ohrani to šolo, je mestna občina mariborska leta in leta žrtvovala velike svote za razsvetljava in najnujnejše potrebe vzdrževanja, predpostavljajoč, da ji bo banska uprava vsaj to povrnila.

Ker se to ni zgodilo, je mestna občina mariborska že lansko leto odklonila vsako odgovornost in zahtevala takojšnjo rešitev tega za Maribor velevažnega vprašanja.

Da bi Maribor sedaj, ko je industrijsko tako razvit, niti ne imel primerne realke, ki jo je pridobil že v času, ko je bil še majhen in brez vsakega pomena, si ni mogoče zamisliti.

Banska uprava je izjavila, da bi bila pripravljena skrbeti za vzdrževanje, toda samo pod pogojem, če ji mestna občina celo poslopje izroči v last.

Ta zahteva je povzročila v Mariboru precejšnjo nevoljo in se mestni svet tej zahtevi po vsej pravici ni uklonil. Vendar pa to vprašanje ni prišlo več z dnevnega reda.

Končno se je na seji mestnega sveta dne 15. 7. 1938 obravnaval posredovalni predlog, da Banska uprava prevzame vsaj vnaprej poslopje v svojo upravo in vzdrževanje, medtem ko ostane vpraša-

nje povrnitve terjatve mestne občine glede dosedanjih izdatkov še odprto.

Da reši poslopje realke in namen tega poslopja pred nadaljno škodo, je mestni svet ta začasni posredovalni predlog sprejel.

Zaradi tega pričakujemo, da se bodo potrebna popravila izvršila še pred začetkom šolskega leta na starem poslopju. Pravtako pa smatramo kot samo ob sebi umevno, da se s pomočjo države in banovine čimprej zgradi novo in vsem modernim potrebam take šole ustrežajoče poslopje. X.

Socialni problem Maribora

Maribor je industrijsko mesto, saj ga imenujemo celo jugoslovanski Manchester. Nujna posledica industrializacije je komplicirano socialno vprašanje. Dočim je mesto samo pretežno trgovskega in obrtnega značaja, je mariborska okolica skoraj povsem delavska. Studenci, Pobrežje in Tezno so značilna delavska naselja.

Industrija potrebuje samo zdrave in močne delavce. Kar je slabega, se samo iztrebi in tako dobivamo iz dneva v dan več osirotelih delavcev, vedno več revežev. Visoko razvita industrija pozroča socialno bedo. Zato je prvenstvena naloga mestne občine socialno skrbstvo, nič manj pa so pri tem prizadete okoliške občine.

Mariborska mestna občina ima dobro organizirano socialno skrbstvo. Skoraj preko celega leta zaposluje brezposelne delavce potom Pomožne akcije. Dela nezmogljeno podpira občina z življenjskimi potrebščinami, pa tudi z denarnimi podporami. Pozimi nudi brezdomcem zatočišče v ogrevalnici, kjer jim postrežejo s toplim čajem. Tako se v mestu socialno vprašanje še nekako rešuje, posebno, če bodo odstranjene sramotne barake ob Tržaški cesti in bo občina zgradila za najsiriromašnejše Mariborčane stanovanjske hišice.

Drugačen pa je položaj v okolici. Ta se še razvija in morajo okoliške občine skrbeti večinoma za druga komunalna vprašanja, tako da je reševanje socialnega problema bilo zapostavljeno. Kljub temu, da imajo vse okoliške občine v svojih proračunih precej visoke vsote za socialno skrbstvo, to vendar ne zadostuje, če pomislimo, da je mariborska okolica predvsem delavska. Zato je potrebna skupna akcija mesta in okoliških občin za reševanje socialnega problema Maribora. V tem pogledu se vrše že posvetovanja in je upati, da se bo našla

možnost skupnega delovanja na področju socialnega skrbstva. —ig.

Svetovni potnik iz Kalifornije v mariborski bolnišnici

Mariborska bolnišnica ima danes nenavadnega bolnika, 26 letnega Amerikanca Alfreda Williama Beera iz San José v Kaliforniji. Njega je blizu Konjic povozil neki avtomobil in mu strl levo nogo.

Poškodovani je svetovni potnik, ki na kolesu potuje okoli sveta. Letos je v Upsali na Švedskem absolviral konservatorij, nakar se je s prijateljem Švedom podal na pot okoli sveta. Doslej je Amerikanec na kolesu prepotoval Švedsko, Nemčijo, bivšo Avstrijo in Jugoslavijo. Ko ozdravi, namerava s prijateljem obiskati še druge evropske države, nakar bo prepotoval še ostale kontinente in se vrnil k očetu v Kalifornijo. Beerov oče ima v Kaliforniji velike farme in je bogataš. Z njim bo odpotoval v Ameriko tudi njegov prijatelj, ki zvesto sedi ob njegovi bolniški postelji v mariborski bolnišnici. —ig.

Truplo podstaroste Paunkovića v Mariboru

Danes dopoldne je pasiral Maribor vlak, ki je vozil z Dunaja v Beograd truplo podstaroste Sokola kraljevine Jugoslavije, brata Gjura Paunkovića.

Na kolodvoru so se zbrali starešine mariborskih in okoliških sokolskih društev s starostama Požarjem in dr. Fornazaričem ter prednjakom Princem na čelu. Ko so vagon s truplom postavili na prvi tir, je starosta spregovoril pokojnemu bratu v slovo in zaključil poslovlilne besede takole: »Brat Gjuro! Drugega Ti ne moremo dati na poslednjo pot kot naša srca in ljubezen. Slava Ti!«

Roke so se dvignile v pozdrav, nato pa so vagon zaprl in vlak se je premaknil proti Celju, kjer ga sprejmejo celjski Sokoli. Do Celja ga spremljata dva Sokola, od tam naprej pa dva Celjana do Zagreba. Mariborski Sokol mu je položil prvi venec na krsto s pomembnim napisom: »Zadnje pozdrave severne meje — Sokolska župa Maribor«.

m. Armijski general Jurišić v Mariboru. Včeraj je z Bleda pripotoval v Maribor armijski general g. Pantelija Ž. Jurišić. V spremstvu generalštabnega polkovnika g. Antona S. Lokarja si je visoki vojaški gost ogledal mesto in mariborsko letališče.

m. Osebna vest. Premeščen je iz Maribora v Petrovgrad Fridrih Pregel, višji kontrolor železniških delavnic.

m. Samomor na poti na Kalvarijo. Danes jutraj ob petih so našli ljudje na poti na Kalvarijo, 50 korakov od mostu

truplo mladeniča. Poleg njega je ležal revolver. Mladenič se je ustrelil v desnico sence in je bil takoj mrtev. Pri sebi ni imel nobene legitimacije, našli so je vstopnico za kino. Vendar so kmalu ugotovili, da je nesrečnež 18letni dijak Rudolf Majcen, sin šolskega sluga iz Miklošičeve ulice. Zapustil ni nobenega pisma in vzrok samomora za enkrat še ni znan. Obveščena je bila orožniška postaja in ugotovila dejanski stan, nakar je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico. Fant je imel že zagotovljeno službo in je prišla vest o nesrečnem koncu popolnoma nenadoma.

m. 430 delavcev iz Maribora v Nemčijo. Letos je Borza dela v Mariboru odpremila v Nemčijo transport, v katerem je bilo 430 sezonskih delavcev samo iz mariborskega okoliša.

* Jadranaši! Danes važna vaja zaradi koncerta v Murski Soboti.

* »Toti list«, 12. številka, izide v soboto, dne 20. avg. zjutraj. Kupite jo v trafikah, cena 1.50.

* Pevsko društvo »Poštni rog« v Mariboru vabi na prireditev dne 21. t. m. v gostilni Tomše v Pekrah. Za razvedrilo in dobro postrežbo bo oskrbljeno. Vabi odbor.

* Pohorska železnica. Občni zbor Pohorske železnice, ki se iz nepredvidenih vzrokov ni mogel vršiti 11. odnosno 22. julija, se vrši dne 26. avgusta t. l. z objavljenim dnevnim redom. Upravni odbor.

* Na Peco na Kralj Matjaževu proslavo! »Putnikov« izlet z avtobusom od 20. do 21. avgusta za le din 90. Takojšnje prijave pri »Putniku« Maribor.

* V prekrasno Logarsko dolino z modernim avtokarom »Putnika« v nedeljo dne 21. avgusta. Zasigurajte si mesta! Vozna cena din 110 za osebo! Prijave pri »Putniku« Maribor-Ptuj.

m. Seznam v mesecu juliju 1938 pri predstojništvu mestne policije v Mariboru oddanih in prijavljenih najdenih predmetov: 1 gnojne vile, 1 aktovka, 1 očala, 1 moške hlače, deli žel. stroja, 1 pletena košara, 1 ženska ročna torbica z nekaj gotovine, 1 svetlo rjave ženske rokavice, 1 ženska ročna torbica, 1 del knjige na ime Kovačič Angela, 1 delavska knjiga na ime Dobraj Avguštna, 1 pes »doberman«, 1 zavoj s špecerijo, 1 samokres, 1 pes »dog«, 1 ženska usnjena denarnica s ključi, 1 zlat uhan, 1 zapestna pokromana ura, dva omota zavojnega papirja, 1 ženska zapestnica, 1 medena pipa, 1 denarnica z 22.50 din gotovine, 1 moška žepna nikeljasta ura, 1 moška zapestna krom ura, 1 omot z 24 belimi robčk. in kleščami za ondulacijo, 1 železniška legitimacija na ime Falnoga Helena-Ignaca.

Mal' položil dar domu na oltar

Kultura

Mozartov libretist Lorenzo da Ponte

Pred sto leti, 17. avg. 1938, je umrl v Newyorku kot devetdesetleten reven starček eden najnemirnejših literatov svojega galantnega časa, pisec treh lektstov, ki jim je Mozartova glasba zagotovila nesmrtnost (»Le nozze di Figaro«, »Don Giovanni« in »Cosi fan tutte«) — Lorenzo da Ponte.

Trije zvezki njegovih memoarjev pa dokazujejo, da je z njim umrl morda zadnji iz rodu klasičnih literatov-pustolovcev. Rojen leta 1749, kot najstarejši sin revnega židovskega čevljarja in usnarja v mestecu Cenedi (Treviso), se je dal po materini smrti skupno z očetom krstiti. Na željo svojega botra je študiral teologijo, iz lastnega veselja pa mimogrede literaturo s takim uspehom, da ga vidimo že kot 23letnega moža poučevati v seminarju retoriko.

V začetku sedemdesetih let so ga, že posvečenega duhovnika, sprejele vase Benetke, kjer se je tedaj kaj veselo živelo. Ljubavne pustolovščine in vesele dogodivščine so polnile življenje galantnega abbéja, dokler se ni zapletel v celo vrsto neprilic: cerkvene disciplinske prestopke, goljufive igre in celo v nek umor. Moral je bežati. Najprej je prišel z neko gledališko skupino v Gorico, od tam pa naravnost v Dresden in, na Dunaj, kjer se je za nekaj časa ustavil.

Prišel je kot poet-gladovalec, a si je z zvezami kmalu pomagal naprej do domačega pesnika na operi. Tam je pisal konvencionalne librete za Salierija, Weigla in Winterja, dokler se ni srečal z mladim Mozartom. Začelo se je sožitje in sodelovanje, ki je prineslo znane tri operne tekste in velik uspeh. Te tekste označujejo žive individualne osebe, ki se močno ločijo od dotedanjih stereotipnih postav italijanskega buffo-gledališča. Seveda je vprašanje, ali ni teh novosti v veliki meri pripisovati genialnemu komponistu. Libreti seveda niso originalni, ampak le zelo spretne predelave: »Figaro« iz Baumarchaisa, »Don Giovanni« iz Bertatisovega libreta za Gazanigo, »Cosi fan tutte« pa je, kakor pravijo anekdote, ideja samega cesarja Jožefa.

Lorenzo da Ponte je svoja zadnja leta preživel v Ameriki kot bankrotiran trafikant in žganjar. Svojo ženo — bil je poročen z neko Angležinjo — je za šest let preživel. Njegov grob je prav tako kakor Mozartov — neznan.

V NIŠU SO ODKRILI ZGRADBO IZ IV. STOLETJA PO KR.

Uprava niškega muzeja je ponovno začela z izkopavanji v bližini Brzega Broda. Takoj v začetku izkopavanja so našli na ostanke neke monumentalne stavbe, ki je morala biti zelo razkošno opremljena, kakor kažejo izkopanine. Najprej so našli mramorne ploščice, nekaj dni za tem cela tla iz mozaikov. Tla so do vsej priliki predstavljala večji peri-

stil, kjer se je počivalo. Odkopali so ostanke fontane — vodomet in svinčene cevi, ki so dovajale vodo; uporabljali so jih tudi za vodovod. Ves mozaik je sestavljen v različnih geometrijskih oblikah, z neverjetno živimi barvami in iz zdržljivega kamena. Na istem kraju so našli dele mramornih kipov, med njimi Baha, sedečega psa, moški torzo, kapitelj z ohranjenim zaglavjem itd.

Zgradba je bila široka 15, a dolga 20 metrov in izvira iz IV. stoletja pred Kr.; nahajala se je v globini 15—20 metrov. Izkopanine bodo skonstruirali in postavili nad njimi streho, kakor v Hajdini pri Ptuj.

Na tem kraju je stal nekdanji stari Niš; v vilah so prebivali po največ vojni dostojanstveniki. Za celotno izkopavanje bo potrebno še dva, tri mesece časa.

Izkopavanje so posetili tudi harvardski študentje, ki se mudijo te dni v Jugoslaviji.

k. Angleški učenjak univ. prof. Barila se mudi v križevskem okraju, kjer študira kajkavsko narečje, ki ga govore v kalničkem kraju. Profesor je slavist in obvlada več slovanskih jezikov v besedi in pismu.

k. V Zagrebu bodo v dneh 25.—30. avg. zborovali teozofi. Zboru bo predsedoval predsednik teozofskega društva dr. G. A. Arundale. Razen predavanj bodo imeli tudi koncertni večer.

k. V Crikvenici je nastopilo 24 članov kmetskega Prosvetnega društva H. K. A.

Osekovo s kmečko igro »Naša vasa«. Vzbudili so veliko pozornost mednarodnega občinstva.

k. Dela 600 pisateljev in 30 likovnih umetnikov razstavljajo v Lukačovicah v ČSR.

k. Leningrajska koreografska šola praznuje letos 200-letnico obstoja. Razvila se je iz carske »Petersburške teaterske šole«.

k. Dirigent Stokowski bo komponiral za groteskni film. Dogovoril se je z avtorjem risanege filma Walterjem Disneyjem. Prvi film se bo imenoval »Čarovnikov učenec«. S Stokowskim je dobila Miki miška mogočnega podpornika.

k. »Iznakažena« umetnost. V Londonu so že tretjič podaljšali razstavo umetnosti, ki so jo v današnji Nemčiji zavrgli. Razstavo je do sedaj obiskalo že več kot 120.000 ljudi. Zanimanje je, kakor pišejo listi, izredno in se umetnine baje dobro prodajajo.

k. Proslave ob stoletnici rojstva Villiers de l'Isle-Adama. V Saint-Brienc-rojstnem kraju pisca Contes eruels, Eve future, Axel, so odkrili dne 7. VIII. 1938 na njegovi rojstni hiši (rojen 7. XI. 1838) spominsko ploščo. Svečanosti so začele že 6. avg. 1938. V gledališču so predvajali Evasion, delo pisca. O njegovih delih je govoril Jean de La Varenne. Po odkritju spominske plošče so se udeleženci — pisatelji, zastopniki oblasti in številni anrod — poklonili pred pisateljevim spomenikom.

Sport

CELOVŠKI SK RAPID V MARIBORU

V nedeljo 21. t. m. bo na stadionu SK Železničarja gostoval v tekmi z Železničarjem renomirani celovški SK Rapid. Pričetek ob 16.15.

REZULTATI PRVEGA DNE LAHKO-ATLETSKEGA PRVENSTVA

Tek na 10.000 m: 1. Bručan (Ilirija) 33:58¹/₂, 2. Perc (Primorje) 35:05¹/₂, 3. Adanovič (Somborsko SV) 40:39.

Olimpijski deseterboj:

100 m: 1. Polak (Prim.) 11.9 (618 točk), 2. Kosec (Prim.) 12.2 (556 točk), 4. Hlade (Železničar, Maribor) 12.3 (536 točk).

Skok v daljavo: 1. Polak (Prim.) 5.93 m (541 točk), 2. Kosec (Prim.) 5.85 m (522 točk), 3. Petrušič (Hašk, Split) 5.85 m (522 točk).

Krogle: 1. Hlade (Železn. Mar.) 11.94 m (615 točk), 2. Smejda (Jugosl. Beog.) 11.35 m (562 točk), 3. Kosec (Prim.) 10.47 m (496 točk).

Skok v višino: 1. Polak (Prim.) 1.65 m (616 točk), 2. Kosec (Prim.) 1.55 m (512 točk), 3. Petrušič (Hašk, Split) 1.55 m (512 točk).

400 m: 1. Polak (Prim.) 54.9 (680 točk), 2. Hlade (Železn. Mar.) 56.8 (555 točk), 3. Smejda (Jugosl. Beog.) 57.1 (543 točk).

Skupni rezultat po prvi polovici deseterboja: 1. Polak (Prim.) 2845 točk, 2. Kosec (Prim.) 2587 točk, 3. Hlade (Železn. Mar.) 2511 točk. Sodelovalo je šest tekmovalcev. Concordija iz Zagreba je udeležbo odpovedala, več o tem jutri.

Kolesarsko državno prvenstvo je predstavljeno na 4. sept. zaradi incidentov na dirki okrog Hrvaške in Slovenije.

s. Nov svetovni prvak v boksu. V New Yorku je zmagal črnc Armstrong nad dosedanjim svetovnim prvakom lahke kategorije Andersom in mu s tem prevzel ponosni naslov. Gledalcev je bilo 18.000.

s. Finale za Davisov pokal se je pričel danes v Bostonu med Avstralijo in Nemčijo. Avstralija je velik favorit, kar priznavajo celo nemški listi.

s. Povratek danskih plavalcev v domovino. Zmagovite danske plavalke so se s svetovnega prvenstva vrnile z letali v Kopenhagen. Sprejem je bil triumfalen in je moralo paziti na red nad 200 policistov. Takoj z letališča so morale oditi v veliko mestno dvorano, kjer jih je prvič v zgodovini sporta — oficijelno pozdravil župan danskega glavnega mesta.

Gospodarstvo

Pred znižanjem cen kvasu?

Prebivalstvo Jugoslavije se upravičeno pritožuje nad zelo visokimi cenami kruha, ki niso v nikakem razmerju s cenami moke in delovnih moči. Vzrok je v precejšnji meri v visokih cenah za kvas. Skoraj vse naše tvornice kvasa so v kartelu, ki poljubno diktira cene, ker konkurence takorekoč ni ali pa ne prihaja pri določevanju cen kvasu na tržišču do veljave.

Sedaj prihajajo iz Zagreba vesti, po katerih je treba v doglednem času računati s padcem cen kvasu na jugoslovanskem tržišču. Ena naših največjih tovarn kvasa, Arkova v Zagrebu, je s 1. t. m. izstopila iz kartela. Ker ni več vezana na dogovore kartela o enotnih cenah, bo ta tvornica, kakor zatrjujejo poučeni krogi, čimprej znižala prodajno ceno kvasu, kar bo konzument gotovo z zadovoljstvom vzel na znanje. Pocenitev vsaj zaenkrat menda ne bo preveč izdatna, vendar se bo morala poznati tudi pri krušnih cenah.

Zakaj je Arkova tvornica izstopila iz kartela, še ni bilo mogoče dobiti zanesljivih informacij, vse pa kaže, da hoče ta tvornica izrabiti svojo veliko kapaciteto. Tega doslej ni mogla storiti, ker določuje kartel vsaki članici, t. j. izdeloval-

nici kvasa, letni kontingent. Zadnje mesece je bilo v Jugoslaviji ustanovljenih več novih podjetij za izdelovanje kvasa, med njimi tudi nekaj večjih, ki so vsa pristopila h kartelu. Tem tovarnam je kartel moral dodeliti kontingente. Ker pa celotne množine kvasa ni mogel zvišati, ker bi s tem nastala nadprodukcija, je že obstoječim tvornicam znižal letne kvote. S tem se pa tovarna Arko ni mogla sprijazniti, ker bi morala še bolj skrbiti obrat in bi se potem izdelovanje kvasa skoraj več ne rentiralo. Zato je, kakor zatrjujejo, ta tovarna izstopila iz kartela, da si zopet pridobi svobodo postopanja.

Arkova tovarna bo začela izdelovati kvas v polnem obsegu, da popolnoma izrabí svojo kapaciteto. S tem se bodo obratni stroški precej znižali in podjetje bo, kakor se glase informacije, oddajalo kvas po izdatno nižjih cenah. Ker pa je ta tovarna veliko in dobro fundirano podjetje, bo boj kartela, ki proti temu uskoku, kakor ga imenuje, nikakor ne bo izostal, najbrže ostal brez učinka, vsaj ne večjega. Prihodnji meseci bodo pokazali, ali in v koliko se bodo te napovedi uresničile.

D.

PRIZAD BO DAJAL PREMIJE ZA IZVOZ SVEŽIH SLIV, JABOLK IN GROZDJA V NEMČIJO

Izdajanje premij, ki jih bo izdalo Privilegirano izvozno društvo, je vezvano z izpolnitvijo nekaterih pogojev, ki so: 1. izvozniki se morajo obvezati, da ne bodo prodajali blaga ceneje kakor bo to določil Prizad, 2. izvozniki se morajo obvezati, da ne bodo odobrvali kupcem nikakih popustov v ceni razen bonifikacij, ki so bile določene po arbitražnem ali pa rednim sodiščem, in da vsako kupčevo reklamacijo prijavijo Prizadu, 3. izvozniki morajo priznati Prizadu pravico, da naplačuje njihove fakture, da bi mogel na ta način kontrolirati, ali je blago res prodano po določenih cenah ali ne.

Ta sistem uvaja Prizad zato, da bi stabiliziral cene našega sadja, namenjenega za izvoz v Nemčijo, in da bi preprečil nelegalno konkurenco med samimi izvozniki s prodajanjem izpod objektivnih cen. To kontrolo bo uvedel Prizad 25. t. m.

g. Skupno zborovanje vseh združnih zvez. Konec junija je bilo zaključeno pogajanje med združnimi zvezami dose-

danjega glavnega združnega saveza in zadrugo za poljedelski kredit o vprašanju ustanovitve enotnega Glavnega združnega saveza po predpisih novega Zakona o gospodarskih združenjih. Zastopniki so v glavnem sestavili nova pravila centralne organizacije jugoslov. zadrugarstva v duhu sporazuma. Ustanovni zbor Glavnega zadr. saveza bo 1. septembra v Beogradu.

g. Za jugoslovansko sveže sadje na dunajskem tržišču je določil Urad za cene na Dunaju cene, ki znašajo 22 RM za 100 kg svežih sliv, za 100 kg jabolk 26.5 RM in za 100 kg grozdja 32 RM, vse franko jugoslov.-nemška ali pa madžarsko-nemška meja.

g. Živina in živalski proizvodi se do nadaljnjega ne smejo izvažati v Zedinjene države, ako izvirajo iz okrajev, ki so okuženi po slinavki in parkljevki. Po najnovejših vesteh se nanaša prepoved na vso Jugoslavijo, torej tudi na okraje, kjer ni te nevarne živinske bolezni.

g. Nazadovanje nemške marke. Dobrih šest mesecev je notirala nemška klirinška marka na jugoslovanskih borzah 14.50 dinarjev. Pred kratkim pa je nenadno poskočila na 15.50 v Beogradu, vendar je po par dneh zopet padla na

prejšnjo višino. Sedaj pa je začela nazadovati. Vzrok je v tem, da je na tržišču precej mark in da je zato zanimanje zanje malenkostno.

g. Izvoz živine na Dunaj iz neokuženih občin onih okrajev Jugoslavije, ki so zaradi slinavke in parkljevke zaprti, se po najnovejši odredbi sme vršiti tudi preko Madžarske, ako so prežvekovalci in svinje namenjeni za neodložljivi zakop in ako se pošljejo v kontumacijske ozioroma v sanitarno klavnico. Ta določba velja tudi za Dunajsko Novo mesto.

g. Dunajski svinjski sejem. Na poslednjem svinjskem sejmu na Dunaju so se irgovale težke jugoslovanske mangalice po 1—1.03, kmečke svinje 1.04—1.06, stare 1—1.01, banatske 1.05—1.10, angleške križane 1.03—1.08, srbske 1.04—1.06, težki pršutarji 1.06—1.10 in poljski (lahki) po 1.03—1.05 mark za kilogram žive teže. Cene so v glavnem ostale nespremenjene.

g. Letina v Nemčiji. Žitna letina je letos dobra. Göring je kot komisar štiri letke izdal naredbo za takojšnjo izgradnjo znatnega števila skladišč in za nabavo potrebnega zadržnega materiala. Gospodarji si ne smejo oskrbeti večjih zalog od lanskega leta, ker namerava država napraviti velike zaloge za nepredvideno potrebo. Napravili so skladišča raznih živil, ki naj nadomestijo pomanjkanje govedine in jajc, katerih v Berlinu ni mogoče dobiti. Aprilski mraz je izredno oslabil sadno letino. Krompir je dobro obrodil in je po zmerni ceni; občinstvo se opozarja, naj ga uživa namesto sadja, češ, da vsebuje važne zdravju potrebne vitamine. Tudi trgovci so dobili nalog, da poučijo v tem smislu svoje odjemalce.

g. Nemške tvrdke smejo pri državnih dobavah po najnovejši odredbi finančnega ministra staviti ponudbe tudi v markah. S tem je ministrstvo spremenilo svoj sklep, ki ga je storilo pred dobrim letom.

Sah

ŠAHOVSKO PRVENSTVO V OSIJEKU

IX. kolo je prineslo nekaj prav lepih iger in precej spremenilo vrstni red igralcev. Šiška je igral proti Carevu in je partija prekinjena v nekoliko boljši poziciji za Careva. Od kola do kola igra boljše Sikošek, ki je z zelo lepimi potezami premagal Bajerja. Ker je Herbatin izstopil, je stanje naslednje: Rabar, Lešnik 5¹/₂, Carev 5 (1), Rajković 5, Šiška, Jonke in Pavlovič 4¹/₂ (1), Avirovič 4¹/₂, Sikošek 4, Müller 3¹/₂ (1), Martinić 3 (1), Turk, Šubarić 3, Bajer 2 (1), Cindrič 1¹/₂ (1), Spasojević 0.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Zgodba mojega življenja

Moja domišljija je bila bujna. Jaz sem bila tista, ki je sestram pripovedovala pravljice. Moja duša je bila prepolna romantike, in v vsaki stvari sem videla več kakor je oko moglo dozreti. Taka sem ostala tudi vse življenje in vidim še dandanes povsod čudeže in lepoto.

Koliko je tega, česar se spominjam, čeprav je že vse tako daleč! Tu je predvsem škotsko govedo, ta širokoroga, velkooka živina, ko stopa tako uravnoleženo po poti, ki vodi skozi park k cerkvi. To so bile prijazne živali, porasle vse s kodravo rjavo, peščeno-rumeno ali včasih celo čisto črno dlako. Njihova griva je bila tako dolga, da jim je visela kar v kosmih na čela. Zaradi tega je bila njihova podoba vsa polna preprostega, a dobrodušnega izraza. Izražale so toliko miru in prijaznosti, da je bilo spričo tega prav lahko pozabiti na širino njihovega rogovja. Kadar se je naš spreved z molitveniki v rokah pomikal k cerkvi in so se pasli naši dvoparkljarji po naključju prav v bližini, so vselej obstali in nas opazovali z dvignjenimi glavami, sredi katerih so se bleščale njihove dobrodušne velike oči.

In kako lepi jeleni so živeli tam! Pasli so se ne-skrbno v čredah po pašnikih ali pa bežali prestrašeni v goščavo. Naše največje veselje je bilo njihovo odvrženo, od vetra in sonca pobeljeno rogovje, ki smo ga zbirali in kakor dragocenost odnašali domov.

Papa je bil »svojevrsten« človek, to se pravi, da se ni nikoli ukvarjal z nami. Vse to je prepuščal mami. Včasih nas je pa vendar takorekoč »odkril«, in tedaj si je izmislil igre, ki niso neega zabavale nič manj kakor nas. Posebno razburljivo igro je iznašel za zim-ske večere: ugasnil je luči in se kot ljudozrc skrtil v najtemnejši kot. Nikoli nismo vedeli, v kateri sobi se

skriva, zato smo ga boječe trepetajoči iskali po vsej neprijetni temi grajskih prostorov. Šele kadar je vsa nevarnost minila, je skočil nenadoma iz kakega temnega kota in nas zagrabil, da smo kričali ko da bi nas hotel zares požreti. Bila je to vznemirljiva igra, ki nam je budila grozo in napeto občutje nevarne pustolovščine.

Protí koncu leta je napočil čas srečnih priprav in vznemirjanj za Božič. Božično drevo je stalo v veliki knjižnici in darovi so bili razloženi po belo pregrnjenih mizah pri stenah. Toda koliko skrivnosti je bilo treba, preden smo jih uzrli! Zlasti papa je bil v tistem času izredno pomembna oseba. Rad se je včasih sam lotil malih zadevščin, in to s tako vnemo kakor najmanjši otrok. Kakor vsi moški, je bil tudi on preveč natančen in je postal pošteno neznošen, ako se njegovi ukazi niso vestno izpolnjevali.

Običajni veseli uvod v božične praznike je predstavljalo mešanje prazničnega pudinga, kar je bilo prepuščeno naši služničadi. Ta obred se je izvršil v oskrbnikovi sobi in v uradnem delu hlevov, kajti grad in hlevi, to sta bili dve ločeni področji, ki ju nihče ni smel zamenjati. Etiketa je v vsaki boljši angleški hiši tisto, kar je treba strogo upoštevati. Na mizo je prišla velika posoda bovlé, in vsak otrok je skušal lastno-ročno premešati to gosto tekočo pijačo.

Prejšnji dan skrbno zaklenjena velika knjižnica se je odprla šele na sam sveti večer. Božično drevo je žarelo v razkošni svetlobi, in vse naokoli so stala belo pregrnjene mize z darovi za nas vse. Na nikogar niso pozabili. Bil je velik trenotek izpolnitve, ko smo drug drugega za roke se vodeč, vsi od sreče prevzeti, stopali v tisto sobo, se svečano približali razsvetljenemu osredju ter postali sami del tega razkošja.

Ti skrivnostnih priprav polni dnevi s šepetom in razburljivo radovednostjo pred zaprtimi vrati ter nenadno slovesno svetlobo božičnih svečic, obdano s prijetnim vonjem osmojenih smrekovih vejic, zažive neizbrisljivo v mojem spominu z glasovi zvonov vsa-

koletnega praznovanja visokega rojstva Odršenikovega.

V moji novi domovini sem se vedno trudila praznovati božične praznike po vzorcu tistih v Eastwelu in pozneje na Malti. Kajti božični prazniki teh dveh bivališč v moji mladosti so se mi zarisali v dušo kot najvišja popolnost pobožne domače prazničnosti.

Dobro čutim, da se ne smem predolgo muditi pri letih, katera so v mojih spominih obdana s čarobno meglo, ki jo ustvarjata obledevajoča razdalja in tišči čudežni svet, v katerem žive samo otroci.

Toda sanjava čud mojih otroških let, zaradi katere sem videla v vsem več kakor je v resnici bilo, v vsem mojem dolgem življenju nikoli ni popolnoma izginila. To je lastnost občutiti lepoto, dojeti v dogodkih in ljudeh več zanimivega in v stvarih več luči kakor sence. V ljudeh sem videla zmerom več dobrote kakor hudobije, in celo najbolj zavrženi in najslabši mi vzbujajo bolj sočutje in usmiljenje kakor zaničevanje.

Najpomembnejša, vse druge zasenčujoča osebnost naših otroških let je bila seveda naša stara mati, kraljica Viktorija; stara mama kraljica, kakor smo ji pravili, da je nismo zamenjali s staro mamico carico, materjo moje matere.

Zdi se mi, da moji materi ni bilo vedno prijetno, biti sinaha kraljice Viktorije, dasi sta se medsebojno visoko spoštovali. Mama je bila vzgojena na najbolj avtokratičnem dvoru na svetu, katerega vso domišljijo presegajoče razkošje je bilo mogoče dojemati le kot konkretno doživetje. Bila je carjeva edina hči in njen položaj je bil na očetovem dvoru čisto izreden. Kot poročena je bila le žena drugega sina kraljice Viktorije, in njene svakinje, celo neporočene, so imele po angleških zakonih pred njo pravico do prestola. Moja mati je zaradi tega gotovo trpela. Toda bila sem tedaj še premlada, da bi mogla razumeti stvari, ki povzročajo odraslim bolečine, jih motijo ali vznemirjajo.

(Dalje)

Iz sodišča

Več razprav radi malih tatvin in ponarejevanje listin

Počitnice na sodišču so pri kraju. Pred dnevi je petorica sodnikov že izrekla težko kazen 20 let za bratomor, z današnjim dnevom bodo pa začeli mleti mlini pravice pogosteje. Na sodišču je vsak dan živahnije življenje, po hodnikih se že kregajo ljudje glede pravice, se prepirajo o njej in se pravdajo za njo. Kak kmet s povešenimi brki srdito dokazuje jeziki ženski, da ima on prav. Navaja vse podrobnosti spornega slučaja, kajpada pa tudi ženska nima jezika priraščene. Prve pridejo danes na vrsto pod kolesa pravice manjše tatvine, potlej nekaj ponarejenih listin, nazadnje pa telesna poškodba. Naslednje dneve se bodo razprave nadaljevale v istem tempu.

Kožuh Mirko je maja meseca vdrl v drvarnico Tajhmajstra Ivana v Počehovi in odpeljal 600 din vredno kolo. Napravil je tudi lažno listino na ime Kluga Hansa, da bi mu fotograf Divjak Alojz napravil 6 fotografij, pri čemer pa je imel fotograf le malenkostno škodo, komaj 36 din. Za nje se ta menda ne bi pravdal, ali ponarejena listina je vsekakor večji prestop. Kajti Kožuh je prišel s to ponarejeno listino istega majnika h Kolniku Francu, se mu predstavil za Kluga Hansa in ga za božjo voljo preprosila, da mu je ta posodil usnjen jopič, klobuk in kolo, ker se mu je strahovito mudilo v Radvanje. »Kluga Hansa« pa ni bilo do večera nazaj, kakor je obljubil; sploh ga ni več bilo. Usnjen jopič je prodal nekemu Janžu, ta pa nekemu Kaubi, da so imeli še ti sitnosti.

Sodišče ga je obsodilo na 4 mesece strogega zapor, na plačanje stroškov, za dve leti pa mu je vzelo častne državljanske pravice. Kožuh je prosil sodnike, da bi ga izpustili, ker je slikarski pomočnik in je zdaj sezona; da bi ta mesec, ki ga še mora odsedeti, odsedel skozi zimo. Hoteli so ga že izpustiti, ali nazadnje so se odločili, da je boljše, da Ko-

žuh odsedi, kar je dolžan. Tudi Kožuh se je zadovoljil na koncu.

Tudi 60-letnega Jožefa Lovrenčiča, nekakega specialista na štiri in dvokolesne vozičke, so prignali iz sodnih zaporov. Od konca maja do prvih dni junija je odnesel ljudem tri vozičke. Dva štirikolesna vozička je vzel v Rušah, enega Pšundru Ivanu, drugega Arnušu Ivanu. Tega ne priznava, čeprav pravijo ljudje, da so ga videli, ko je odnašal en voziček. Trdi, da ni bil nikoli v Rušah, čeprav je Čuk izpovedal, da je prenočeval v njegovem seniku v Rušah. Priznava samo tatvino tretjega vozička, ki ga je ukradel Helerju Francu v Rošpohu in ga prodal naprej Iskri Stefanu. Stari je bil že večkrat kaznovan radi tatvin.

Ker ima stari Lovrenčič za sabo že celo rajdo kazni, samih tatvin, ga je sodišče obsodilo na 10 mesecev strogega zapor in na izgubo častnih pravice za nekaj let. Na branilčevo vprašanje, zakaj je kradel ravno vozičke, je rekel, da ne ve, kaj ga je motilo, in da je kolesa bolj nerodno krasti, ker imajo številke in so popisana. Tak lesen voziček pa pustijo ljudje kje ob plotu in lahko ga je odnesti. Lovrenčič se je hotel pritožiti proti visoki kazni, pa so mu to vsi odsvetovali, ker je že star grešnik, nakar je tudi on umaknil priziv.

F. R., mlad dečko, ki še nima dvajset let ter je prav za prav gojenec banovskega deškega vzgojevališča na Selah pri Ljubljani. Gojenec je bil tudi takrat, ko je koncem novembra lanskega leta nesel iz skladišča drž. železnic na Tezmem 30 kg starega železja in ga je stražnik aretiral z ukradenim blagom. V vzgojevališču je Franc vzoren fant, rad pa pobegne, in takrat se začne klatiti — celo v Avstriji je že bil. Izgovarja se, da ni vedel, da je nabiranje starega železja pod paragrafom. Razprava je bila tajna.

kaj drugih rud. Mnogo najdišč še čaka na ekskloatacijo, obširni tereni pa glede rudniškega bogastva niti še niso preiskani.

Po svetovni vojni se Bolgarija naglo industrializira. V začetku je v industriji prevladoval še tuji kapital, sedaj se pa vedno bolj umika bolgarskemu. Nekatere tuje družbe so radi izredne bolgarske žilavosti in podjetnosti morale sploh likvidirati svoja industrijska podjetja in jih prepustiti Bolgarom in njihovemu kapitalu. V tem oziru bi se tudi mi lahko mnogo naučili od naših jugovzhodnih bratov. Moderna trgovina tvori drugi vir gospodarskega napredka nove Bolgarije. Bolgarija je v gospodarstvu sploh zelo napredna.

Po ureditvi svoje mednarodne pozicije, ki se je z zadnjim sporazumom zelo okrepila, bo mogla Bolgarija še lepše razvijati svoj napredek, zlasti ako reši tudi svoja notranjepolitična vprašanja, ki so po zadnjih avtoritativnih poizkusih zelo zapletena. Vendar kažejo vsi znaki, da se postopoma vrača k sistemu parlamentarne demokracije. V zadnjih desetletjih si utira vedno globlja pota tudi bolgarska znanost in umetnost, posebno leposlovnost in likovna. Tudi gledališka umetnost se lepo razvija, zlasti v prestolnici, ki ima v državnem gledališču največjo tovrstno ustanovo na Balkanu. Tudi radio je tam na višji stopnji organizacije kakor n. pr. v Jugoslaviji.

Tako je Bolgarija na najboljši poti, da postane moderna in visoko kulturna balkanska država, polna mladih in zdravih narodnih sil.

GOSPA, PAZITE NA SVOJEGA MOŽA

Nekoliko nasvetov modernim ženam.

Ne pričakujte svojega moža, kadar prihaja domov z napornega dela, s kopico raznih drobnih obvestil, brezpomembnimi neprijetnostmi in skrbmi. Vedite, da včasih tudi malenkosti neugodno vplivajo. Za vabljenje v goste se nikoli ne odločite prej, dokler niste vprašali moža, ali je tisti dan prost in razpoložen za obisk. Tudi če je svoboden in razpoložen, mu najbrž ne bo prav, če boste povabili koga, ne da bi o tem poprej rekli možu.

Njegova pisalna miza bodi za vas spoštovanja vreden predmet. Ne prekladajte na njej knjig, zapiskov in pisem. Tudi če je vse to v neredu, napravite pri svoji najboljši volji samo nekaj, kar sicer izgleda kakor primeren red, v resnici pa ste s svojim »pospraviljanjem« napravili možu nemogoč kaos, v katerem se več ne spozna. — Tudi v zakonskem življenju spoštujte tajnost moževega dopisovanja.

Če je vaš mož odličen smučar, vi pa ste slaba smučarka, mu dovolite, da se včasih bavi s tem sportom sam — v samoti.

V trenutkih, ko kulminirajo vaša nežna čustva do moža, ga ne smatrajte za najboljšega človeka ne svetu. Pa tudi če ste kak hip jezni na njega, ne mislite, da je on najslabši človek. Ne eno ne drugo ni res.

Dovolite svojemu možu, da ima v nekaterih, tudi važnih vprašanjih, svoje mišljenje, ki se razlikuje od vašega. Uniformiranost mišljenja ni potrebna, zakaj to ni prvi in neobhodni pogoj zakonske sreče.

Razgovore o denarju, čeprav so oni v današnji dobi nad vse važni, skrite na najnujnejšo mero. Vašemu možu gotovo ni vedno najprijetneje služiti denar. Zato ima pravico, da se udeležuje denarnih razgovorov čim redkeje.

Motite se, če mislite, da je vaš mož

navezan v pogledu prijateljev in znancev samo na vaša poznanstva. Izbegavajte kritiziranje njegovih sorodnikov in znancev, če želite, da on ne kritizira vaših.

»TIGER« NI BIL SOVRAŽNIK ŽENA.

Clemenceau, pravijo, ni imel rad žensk. Mrzil jih je, ker se je v mladosti grenko razočaral v neki ženi. Toda vse to ni res. Ne ono z razočaranjem, niti s sovraštvom. On je bil vedno velik kavalir in proti ženam je bil zmerom galant. Tudi kot predsednik vlade, če so ga prosile za kako protekcijo.

Tako je dejal nekoč — kakor govorijo zlobni jeziki — o ženi nekega uglednega politika, ko so ga vprašali, ali je mož v zakonu srečen, to-le:

»Žena je angel, toda s kopiti!...«

»Kako to mislite?«

»Njena kopita so — njen mož!«

× Italijanska avtarkija se bo tikala tudi ribarjenja. Upravni odbor zveze za ribarsko industrijo v Italiji je izdelal načrt, ki se tiče avtarkije tudi glede ribarjenja. Letna količina rib presega v Italiji nad 2.000.000 kvintalov, kar se znatno pozna pri prehrani. Načrt se bo začel izvajati 1940. leta. Že do danes razpolaga Italija s 1.500 ribiškimi ladja mi.

× Politični proces v New Yorku. V Ameriki se je začel velik politični proces proti znanemu voditelju newyorške demokratske stranke Jamesu Hineju. Obtožen je, da je na nezakonit način in s pomočjo razpitega ameriškega gangsterja organiziral loterijo, ščitil gangsterja, ki je bil 1935. ubit ter pritiskal na sodišče in policijo. Hine je moral založiti 20.000 dolarjev, da so ga spustili na svobodo. Proces bo imel zelo slabe posledice za demokratsko stranko okoli Tamany Hala, pri kateri je bil Hine eden najagilnejših agitatorjev že od 1911. l.

× Promet na praških kolodvorih. Kljub temu, da nekatero časopisje poroča o čudni tesnobi, ki naj bi vladala med prebivalstvom v ČSR zaradi dogodkov, je opaziti, da se življenje razvija povsem naravno ter da je celo še bolj razgibano, nego kdajkoli prej. Tako beležijo kolodvori v Pragi vsako soboto in nedeljo naravnost rekorden promet. Za primer navajamo samo minulo soboto in nedeljo, ko so vsi praški kolodvori odpremili pol milijona potnikov, večinoma meščanov, ki so šli čez nedeljo na weekend.

× Nanga Parbat — še ne bo kmalu premagan! Kakor javljajo iz Münchena, je nemška ekspedicija morala vsled slabih vremenskih prilik prenehati z osvojitvijo Nanga Parbata. Ekspedicija je ustanovila nadaljnje delo takoj, ko je članstvo iz šotora št. 5. prispele v glavni stan. 25. julija so našli nekoliko od šotora št. 6. dvojce trupel, s katerih je veter odnesel sneg. Dognali so, da sta to trupli Williija Marckela in njegovega nosača, ki so ju zametli viharji julija 1934., ko je nemška ekspedicija zaman naskakovala Nanga Parbat.

Radio

Sobota, 20. avg. 12: Plošče. 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Plošče. 14: Napovedi. 18: Za delopust (igra Radliski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19: Napovedi poročila. 19.30: Nac. ura: Slovanska ljudska šola za časa Napoleonove III. 19.50: Pregled sporeda. 20: O zunani politiki. 20.30: VIII. večer muzi-komedijantov. 22: Napovedi poročila. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Zanimivosti

Sedanja Bolgarija

Njena površina in prebivalstvo — Narodno gospodarstvo — Znanost in kultura

Bolgarija, ki se je z novim solunskim sporazumom zblížala z vsemi svojimi sosedi, zavzema po svojem zemljepisnem položaju osrednje pozicije na Balkanu. Njeno glavno mesto Sofija je najosrednejša točka polotoka. Ona edina tudi meji na vse štiri države, ki so prve ustanovile Balkansko zvezo, na Jugoslavijo, Grčijo, Turčijo in Romunijo, razen tega pa še na Črno morje. Izhod na Egejsko morje je v svetovni vojni izgubila, dasi ji je bil v mirovni pogodbi obljubljen. Obenem je izgubila v dveh nesrečnih vojnah tudi skoraj vso Dobrudžo, Odrin, Tracijo itd.

Sedaj meri Bolgarija 103.150 kvadratnih kilometrov, torej 145.840 manj kakor Jugoslavija. Prebivalcev ima nekaj nad 5 milijonov, približno 58 na kvadratni km. Narodnih manjšin ima okoli pol milijona, med temi je najmočnejša turška na vzhodu in severovzhodu. Vendar se Turki postopoma izseljujejo v Malo Azijo in bodo po pogodbi med Sofijo in Ankaro polagoma vsi zapustili bolgarsko državno ozemlje. Razen Turkov živi v Bolgariji tudi nekaj Grkov, Romunov, Ciganov in Židov. Bolgarske narodne manjšine izven Bolgarije pa štejejo več ko milijon duš. Vseh Bolgarov v Bolgariji, v sosednih državah in drugod, zlasti v Ameriki, je skupaj okoli 6 milijonov.

Bolgarija je po ogromni večini agrarna država, vendar ima sorazmerno mnogo večjih mest. Kraljevska prestolnica Sofija ima četrto milijona prebivalcev, 100.000 jih ima Plovdiv, nad 50.000 pa jih imata Varna in Ruščuh. Prvo mesto je glavno bolgarsko pomorsko, drugo pa glavno donavsko pristanišče. Mest z nad 24.000 do 50.000 ima 8, med katerimi so najpomembnejša pristanišča Burgas, Sliven,

Plevno in Stara Zagora. Mesta Sofija, Plovdiv in Varna so zelo lepo urejena in evropsko moderna. V vseh teh in v manjših mestih je zelo razvito srednja in strokovno šolstvo, pa tudi bolgarske ljudske šole so že visoko razvite in znižujejo vsako leto bolj število analfabetov, ki naglo kopni. V Sofiji je univerza.

Bolgarija je večinoma zelo rodovitna, dasi je deloma močno gorata. V gorah so veliki gozdovi z ogromnim lesnim bogastvom. Glavni bolgarski pridelek je pšenica. Te pridelava vsako leto za okoli 1.500.000 ton, kar pomeni tri petine jugoslovanskega pridelka pšenice. Pridelek koruze znaša 870.000 ton, ječmena 420.000 ton, rži 350.000 ton, sladkorne pese 200.000 ton, krompirja 90.000 ton, tobaka 24.000 ton in v zadnjem času tudi okoli 1500 ton bombaža. Vina pridelava okoli 2.500.000 hl, torej le 400.000 hl manj kakor toliko večja Jugoslavija. Zelo važen je za bolgarsko narodno gospodarstvo že omenjeni tobak, katerega pridelek presega za 50 odstotkov jugoslovanskega. Bolgarski tobak je med najboljšimi, če ne najboljši na svetu sploh.

Močno je razvita tudi bolgarska živinoreja, najbolj pa ovčereja. Ovc ima Bolgarija več ko prebivalcev, 8.750.000 glav. Koz ima 1.260.000, goveje živine okoli 1.820.000, prašičev 1.000.000, bivolov 450.000, konj pa 370.000. Ovce dajejo poleg mesa in mleka tudi prvovrstno volno za tekstilno inustrijo, ki se v zadnjih letih tudi v Bolgariji lepo razvija.

Rudarstvo je deloma še v povojih. Glavna produkcija je sedaj premog, katerega nakopljejo vsako leto okoli 1.700.000 ton, bakra pridobe 50.000 ton, svinca 5.000 ton, soli 5.000 ton in še ne-

Razno

NOVO!
Sprejem v izdelavo in popravilo raznovrstne tehtnice in uteži. Izdelava precizna, cene zmerne! Makso Kert, Aleksandrova 19. 70

Zatekel se je
PES VOLČJAK
Lastnik ga dobi v Mejni ulici 16. 372

SPOMNITE SE CMD!

Sobo odda

LEPO OPREMLJENO SOBO
oddam gospodu. Naslov v upravi. 358

LEPO OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhomom s 1. septembrom oddam s hrano ali brez. Puškinova 3-II. Gajšek. 373

VELIKO SOBO
s štedilnikom oddam s 1. septembrom. Zrkovska 33, Pobrežje. 377

Službo dobi

NATAKARICA
stara nad 20 let, prikupljive zunanosti pridna in poštena, se sprejme v dobro službo v Mariboru. Ponudbe pod »Pošteta št. 50« na upravo lista. 355

UCENKA(KO)
sprejem v trgovino z mešanim blagom. Maribor, Krčevina, Aleksandrova 7. 359

ŠIRITE »VEČERNIK«!